

عنوان مقاله:

شناسایی و اولویت بندی کیفیات محیطی موثر بر جنبه های تکاملی کودکان ۶ تا ۱۲ سال در فضای شهری (نمونه موردی: محله دارآباد تهران)

محل انتشار:

دوفصلنامه معماری و شهرسازی پایدار، دوره 11، شماره 2 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

سعيدة علی كائى - استادیار دانشكده شهرسازی، دانشكدهان هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

پانته آ علیپور - استادیار، گروه شهرسازی، دانشكده عمران، معماری و هنر، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

سیدعلی نوری - استادیار دانشكده معماری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

خلاصه مقاله:

به سبب رابطه ی دوسویه میان ویژگی های محیط شهری و فرایند ادراک، در طراحی محیط کودکان باید به جنبه های مختلف تکامل کودک و نیازهای مرتبط با آن و نقش فضای شهری در شکل گیری رفتارهای تاملین کننده این نیازها، پرداخته شود. اما باوجود اهمیت تاثیر کیفیات محیطی بر جنبه های گوناگون تکامل کودکان، مطالعاتی که به ارزیابی دیدگاه کودکان به عنوان استفاده کنندگان از فضای شهری پرداخته باشد، کمتر انجام گرفته است. پژوهش حاضر تلاشی برای شناسایی معیارها و شاخص های موثر بر جنبه های تکاملی کودکان در فضای شهری و اولویت بندی آن براساس گروه های سنی و جنسی است. براین اساس با استفاده از روش تحلیلی-توصیفی جنبه های تکاملی کودکان ۶ تا ۱۲ سال به عنوان جامعه هدف، و معیارها و شاخص های موثر بر آن در فضای شهری در قالب چارچوب ارزیابی تدقیق گردیده است. چارچوب ارزیابی پیشنهادی زمینه را برای تحلیل توقعات کودکان از فضای شهری و الویت بندی معیارهای پیشنهادی مبتنی بر خواست آنان در نرم افزار SPSS ۲۶ و با استفاده از آزمون فریدمن فراهم می آورد. یافته های پژوهش نشان می دهد معیارهای امن بودن فضا، اختلاط و زندگی جمعی، پیچیدگی، خوانایی، حس تعلق، گوناگونی، نفوذپذیری، انسجام، غنای حسی، فرهنگ و هویت جمعی، پیوند با طبیعت و انعطاف پذیری به ترتیب از بیشترین اولویت در میان کودکان برخوردار است. تحلیل اولویت ها بر اساس دو گروه سنی ۸-۶ سال (اواسط کودکی) و ۱۱-۹ سال (اواخر کودکی) نشان می دهد تفاوت معناداری میان اولویت بندی معیارها در این دو گروه وجود نداشته و تفاوت های اندک موجود نیز بر اساس تفاوت های جزئی در نیازهای دو گروه سنی موردنظر قابل توجیه است. در اولویت بندی مبتنی بر گروه های جنسی، تفاوت در اولویت بندی میان دختران و پسران، برخاسته از تفاوت های جنسیتی میان آنان است. این تفاوت های جنسیتی نمود بارزی در ادراک سه بعدی، تجسم فضایی، جهت یابی در محیط، نوع خوانایی و ضرورت امن بودن محیط پیدا می کند؛ بنابراین جنسیت را می توان به عنوان اصلی ترین دلیل تفاوت های ادراکی در فضای شهری به شمار آورد که البته هم برای دختران و هم برای پسران به صورت اکتسابی قابل تغییر است. براین اساس وجود تفاوت های ادراکی و به تبع آن رفتاری میان کودکان، نه فقط به دلیل تفاوت های بیولوژیک بلکه بدلیل تفاوت های جنسیتی، مبتنی بر شرایط فرهنگی و اجتماعی جامعه ای که در آن کودک زندگی و کسب تجربه می کند، قابل توضیح و تفسیر است.

کلمات کلیدی:

کودک، ادراک فضای شهری، کیفیات محیطی، الویت بندی، آزمون فریدمن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2027267>

